

Kratke analize
Avgust 2020

Branka Tavčar

Plačilna sposobnost poslovnih subjektov v Sloveniji

Povzetek

Desetletje okrevanja slovenskega gospodarstva, ki je večinoma že nadomestilo izgube iz finančno-gospodarske krize v letih 2008-2009, je v začetku leta 2020 doletela nova kriza, ki jo je povzročila epidemija Covid-19 in je zaostila likvidnostne razmere v gospodarstvu. Plačilna sposobnost poslovnih subjektov se je po večini razpoložljivih kazalnikov v zadnjih letih izboljševala, tako glede števila neplačnikov, kot tudi višine neplačanih zneskov. Krajšali so se roki neplačil, dolgoročne neplačane obveznosti pa so še vedno ostajale visoke. S poboti se je zmanjševala medsebojna zadolženost poslovnih subjektov, v letu 2019 se je zmanjšalo število začelih stečajnih postopkov in osebnih stečajev. Državi je v letošnjem letu s številnimi sistemskimi ukrepi, uvedenimi med krizo, zaenkrat uspelo preprečiti najhujše gospodarske posledice, vendar so se ob tem bistveno spremenile navade potrošnikov, ki bodo vplivale na obseg poslovanja in preživetje posameznih gospodarskih panog. Posledice so občutne v skoraj vseh dejavnostih, najbolj pa v tistih, kjer je hitra prilagoditev razmeram najtežja: storitvenih dejavnostih, gostinstvu, prometu, gradbeništvu, kulturi in razvedrilu. Zmanjšanje prometa poslovanja ima negativen vpliv na kazalnike zadolženosti, posledično pa to vpliva na slabšo plačilno sposobnost in povečanje zapadlih obveznosti.

1 Število poslovnih subjektov v Sloveniji

Število poslovnih subjektov vsa leta narašča, kar je posledica večjega števila novih registracij kot je izbrisov. Konec junija 2020 je bilo v Poslovnem registru Slovenije (PRS) vpisanih več kot 220 tisoč poslovnih subjektov, ki opravljajo registrirane dejavnosti ali s predpisom oziroma aktom o ustanovitvi določene dejavnosti, kar je skoraj tretjino več kot v letu 2008.

Tabela 1: Povprečno letno število poslovnih subjektov, vpisanih v Poslovni register Slovenije, 2006–prva polovica leta 2020

Leto	SKUPAJ	Poslovni subjekti					Zavodi, organi, organizacije in društva
		Skupaj	Gospodarske družbe*	Zadruge*	Samostojni podjetniki posamezniki	Druge fizične osebe**	
1	2 (3+8)	3 (4+5+6+7)	4	5	6	7	8
2006 ¹	152.536	122.033	48.626	n.p	63.272	10.136	30.503
2007	159.715	128.580	51.639	n.p	66.193	10.748	31.135
2008	168.230	136.706	55.593	n.p	69.581	11.532	31.524
2009	175.769	143.966	59.221	n.p	73.179	11.566	31.803
2010	179.539	147.331	61.429	n.p	74.647	11.255	32.208
2011	184.877	152.089	63.262	n.p	77.274	11.553	32.788
2012	187.534	154.254	65.352	n.p	76.986	11.916	33.280
2013	191.590	157.829	67.807	361	77.783	11.879	33.760
2014	196.834	162.449	70.105	374	80.120	11.850	34.386
2015	202.088	167.103	71.921	385	83.106	11.692	34.985
2016	205.213	169.781	72.323	429	85.522	11.508	35.432
2017	209.868	174.092	72.638	462	89.275	11.717	35.776
2018	214.454	178.755	73.025	470	92.825	12.434	35.700
2019	219.319	183.579	73.337	473	96.931	12.838	35.740
2020 I-VI	220.299	184.457	73.552	475	97.604	12.827	35.842

Vir: AJPES, Poslovni register Slovenije.

Opomba: * podatki za zadruge v obdobju od 2006 do 2012 so zajeti pri gospodarskih družbah. ** druge fizične osebe, ki opravljajo registrirane oziroma s predpisom določene dejavnosti.

Kriza 2008–2009 je povečala število izbrisov samostojnih podjetnikov in gospodarskih družb.

Posledice finančno-gospodarske krize so se pokazale z zamikom, najbolj šele v letu 2010. Takrat so gospodarske družbe zabeležile 2,5 krat toliko, samostojni podjetniki pa 1,8 krat toliko izbrisov kot v letu pred začetkom krize. Kljub temu je bilo število novo registriranih gospodarskih družb in samostojnih podjetnikov (z izjemo leta 2012 pri samostojnih podjetnikih) v celotnem obdobju 2006–2019 večje kot število izbrisov.

¹ Podatki v Poslovnem registru Slovenije razpoložljivi od leta 2006 dalje.

Tabela 2: Število vpisov in izbrisov iz Poslovnega registra gospodarskih družb¹, samostojnih podjetnikov in drugih fizičnih oseb, ki opravljajo dejavnost, 2006–junij 2020

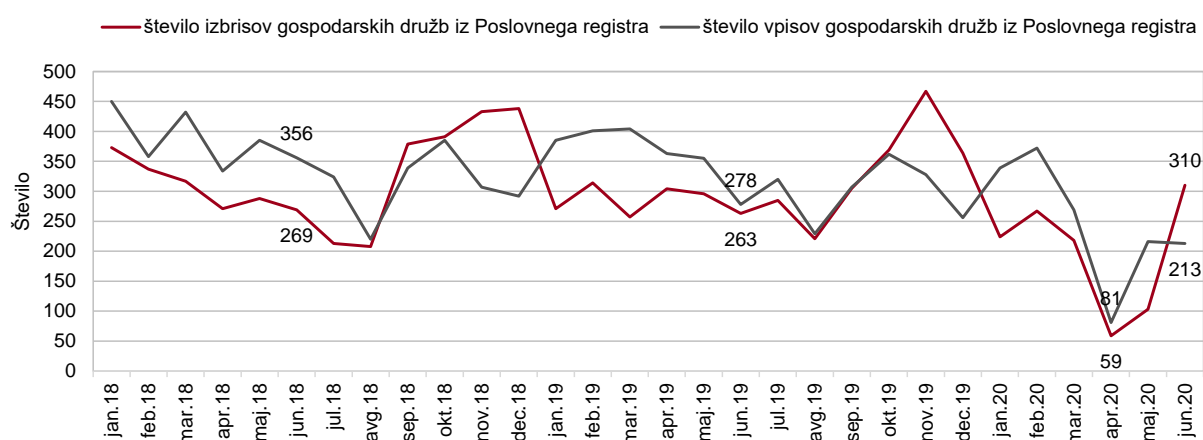
Leto	Gospodarske družbe		Samostojni podjetniki		Druge fizične osebe, ki opravljajo dejavnost ²	
	Število vpisov	Število izbrisov	Število vpisov	Število izbrisov	Število vpisov	Število izbrisov
2006	4.190	3.061	8.207	6.003	n.p.	n.p.
2007	5.205	1.667	9.641	6.262	n.p.	n.p.
2008	6.287	2.604	12.202	8.403	n.p.	n.p.
2009	5.984	2.617	12.643	9.700	1.538	2.011
2010	5.567	4.082	12.240	10.992	1.571	1.634
2011	5.862	3.973	12.120	9.868	1.769	1.412
2012	6.289	3.635	11.375	12.907	1.763	1.552
2013	6.175	3.590	14.548	11.678	1.744	1.631
2014	6.311	3.905	13.658	11.418	1.772	1.771
2015	5.550	4.322	14.472	12.503	1.832	1.905
2016	4.309	4.232	15.164	11.582	2.130	1.904
2017	4.563	4.062	15.017	11.347	2.239	1.677
2018	4.182	3.917	15.849	12.113	2.815	2.003
2019	3.988	3.716	16.424	12.256	2.822	2.330

Vir: AJPES, Poslovni register Slovenije.

Opombi: ¹ podatki za zadruge v obdobju od 2006 do 2012 so zajeti pri gospodarskih družbah. ² podatki za druge fizične osebe, ki opravljajo dejavnosti, se ločeno prikazujejo od leta 2009.

V aprilu letošnjega leta je bilo pri gospodarskih družbah zaznati največji pesimizem. V poslovni register se je na novo vpisalo le 81 družb. So si pa gospodarske družbe že od prvih znakov širitve virusa prizadevale za ohranitev poslovanja z reorganizacijami, zato število izbrisov iz poslovnega registra ni bilo tako drastično (59). Država je podjetjem v različnih dejavnostih omogočila tudi različne subvencije. Razmeram primerno so se prilagajale gospodarske družbe v dejavnosti trgovine, ki so se večinoma preselile na spletno prodajo. Najranjlivejše pa so postale dejavnosti, kjer je prilagoditev na spremenjene pogoje najtežja. To so storitvene dejavnosti, gostinstvo, gradbeništvo, promet, kulturne in razvedrilne dejavnosti, pa tudi tiste vrste trgovin, ki nimajo možnosti prodaje na spletu.

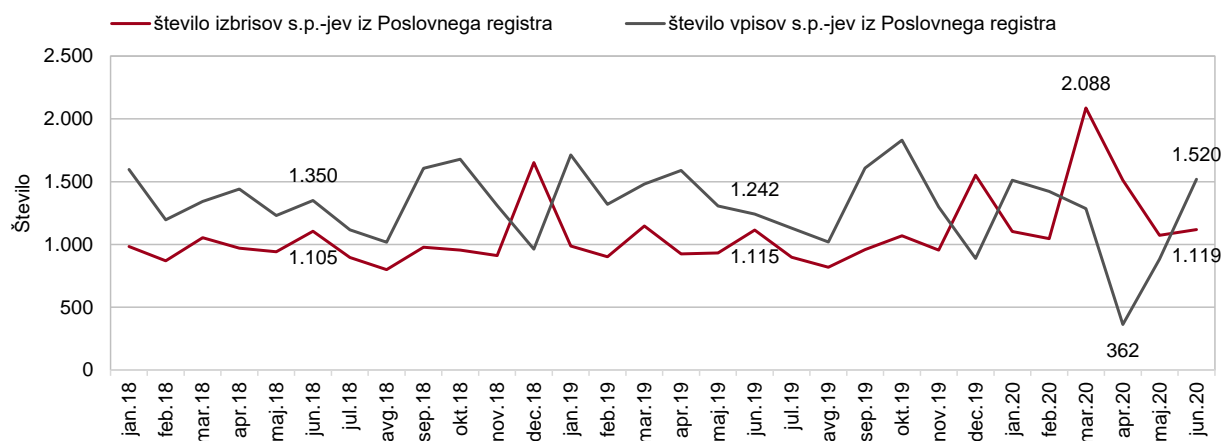
Slika 1: Število mesečnih vpisov in izbrisov gospodarskih družb iz Poslovnega registra, januar 2018–junij 2020

Vir: AJPES, Poslovni register Slovenije.

V prvem polletju 2020 je bilo število izbrisov samostojnih podjetnikov prvič večje kot število vpisov v enakih obdobjih preteklih let. Epidemija Covid-19 oziroma omejevanje gibanja in opravljanja storitev, je najbolj prizadela samostojne podjetnike, saj jih je bilo samo v marcu 2020 izbrisanih 2.088. To je bilo dvakrat toliko kot v mesecu prej, na mesečni ravni² pa največ odkar beležimo te podatke. Med dejavnostmi samostojnih podjetnikov, ki so marca zaprli vrata, je bilo zaznati predvsem gostinstvo, prevoze in selitve, frizerske salone, manikure, trenerje vodenih in drugih vadb, oddajo apartmajev in posredništvo z nepremičninami. Največ predlogov za izbris s.p.-jev pa so na AJPES-u dobili iz dejavnosti podjetniško in poslovno svetovanje. Vlada je v okviru Zakona o interventnih ukrepih za zaježitev epidemije Covid-19 in omilitev njenih posledic za državljanke in gospodarstvo (ZIUZEOP)³, uvedla ukrepe za pomoč samostojnim podjetnikom, rezultati pa so vidni tudi pri evidenci novih vpisov, delno že v maju (883), še več pa v juniju (1.520).

Slika 2: Število mesečnih vpisov in izbrisov samostojnih podjetnikov iz Poslovnega registra, januar 2018–junij 2020

Vir: AJPES, Poslovni register Slovenije.

2 Plačilna sposobnost

Skladno z 11. členom Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (ZFPIPP), je plačilna sposobnost pravne ali fizične osebe, poravnati vse svoje finančne obveznosti takrat, ko zapadejo. To pomeni zmožnost pravočasno (brez zamud) plačevati vse svoje račune. Zakon loči dve vrsti plačilne sposobnosti: (i) kratkoročno plačilno sposobnost ali likvidnost in (ii) dolgoročno plačilno sposobnost ali solventnost. Plačilno sposobnost podjetij presojamo na podlagi: (i) evidence pravnih oseb z dospelimi neporavnanimi obveznostmi neprekinjeno več kot pet dni v mesecu, (ii) števila začelih postopkov zaradi insolventnosti pravnih oseb in (iii) zadolženostjo pravnih oseb. Kot gospodarski subjekti so opredeljene sledeče skupine: (i) gospodarske družbe, (ii) samostojni podjetniki posamezniki in (iii) druge pravne in fizične osebe, ki so vpisane v Poslovni register Slovenije in opravljajo pridobitno dejavnost.

V zadnjih letih je Slovensko gospodarstvo temeljilo na finančni stabilnosti in doseglo najvišje vrednosti ključnih kazalnikov poslovanja. Kazalniki uspešnosti poslovanja gospodarskih družb so se lani ponovno še izboljšali. Prav vse dejavnosti so poslovale z dobičkom, gospodarske družbe pa so leto

² Decembra se običajno zapira večje število s.p.-jev.

³ Uradni list RS, št. 49/20 in 61/20.

2019 zaključile z 4,6 milijarde EUR čistega dobička, kar je za desetino več kot leto prej. Tudi samostojni podjetniki so izkazali 380 mio neto podjetniškega dohodka, kar je 2 % več kot v letu 2018. Toda izbruh epidemije Covid-19 v začetku leta 2020 je celotno gospodarstvo postavil na novo preizkušnjo. Znova je na preizkušnji zmožnost poslovnih subjektov, da poplačajo svoje obveznosti. V mesecih razglasitve epidemije koronavirusa (od marca do maja) je prihajalo do zamud pri plačilih kupcev, kar je negativno vplivalo na denarni tok podjetij, prav tako pa se je povečalo število insolvenčnih postopkov. V nestabilnih časih je še toliko bolj pomembno, da si podjetja zagotovijo likvidnost in s tem omogočijo čim bolj nemoteno poslovanje. Nekajmesečna skoraj popolna zaustavitev nekaterih gospodarskih dejavnosti že kaže posledice, ki se bodo čutile še v prihodnjih letih. Številni ukrepi države⁴ pa so pripomogli k temu, da se razmere niso poslabšale še bolj.

Stalna likvidnost in varnost poslovanja sta za vsako podjetje odločilni. Za zagotovitev omilitve posledic epidemije koronavirusa je država sprejela zakon o zagotovitvi dodatne likvidnosti gospodarstvu (ZDLGPE)⁵. Vsem pa tudi dodatna likvidnostna pomoč ne bo omogočala preživetja. Veliko družb zdaj še posluje iz prihrankov, a se bo položaj začel pospešeno slabšati v prihodnjih mesecih. Glede na nekaj rezerve podjetij in povprečne plačilne roke v gospodarstvu, ki so bili ob nastopu epidemije v povprečju 55 dni, se bo likvidnostna situacija verjetno začela zaostrovati v drugi polovici leta. Upoštevati bo treba še slabše tekoče poslovanje, saj ne gre pričakovati, da se bo gospodarska aktivnost nadaljevala na ravneh pred krizo. Ker je sprejeti zakon veljal le za čas razglasitve epidemije, katere konec je bil razglašen konec maja, so se s tem datumom končale tudi omenjene državne pomoči.

3 Evidence o dospelih neporavnanih obveznostih neprekinjeno več kot pet dni v mesecu

Podatki o dospelih neporavnanih obveznostih⁶ in njihovi trendi so pomemben pokazatelj plačilne (ne)discipline oziroma plačilne sposobnosti poslovnih subjektov. AJPES izvaja mesečno statistično raziskovanje o dospelih neporavnanih obveznostih poslovnih subjektov za davčne, statistične in druge z zakoni predpisane namene, v skladu z 287. členom Zakona o plačilnih storitvah, storitvah izdajanja elektronskega denarja in plačilnih sistemih (ZPlaSSIED)⁷. V evidenco so zajete vse pravne osebe, samostojni podjetniki in druge fizične osebe, ki opravljajo registrirane dejavnosti. Obveščenost o odprtem stanju neplačanih terjatev je danes še toliko bolj pomembna, saj je to eden od ključnih pokazateljev kupčeve zmožnosti plačevanja obveznosti v dogovorjenem roku, ki zagotavlja nemoteno poslovanje.

3.1 Pravne osebe z dospelimi neporavnanimi obveznostmi več kot pet dni v mesecu

Sprememba zakonodaje v letu 1999 je povzročila zmanjševanje števila pravnih oseb z dospelimi neporavnanimi obveznostmi. Krivulja se je v letu 2000 obrnila navzdol, predvsem zaradi sprememb evidentiranja dospelih neporavnanih obveznosti. Dodatni razlog je bil v tem, da se je v skladu s 25.

⁴Uvedba sistemskih ukrepov države, izdatna finančna pomoč države gospodarstvu, začasna sprememba insolvenčne zakonodaje, ki daje podjetjem moratorij na stečaje in čas, da se prestrukturirajo.

⁵ Uradni list RS, št. 61/2020 Zakon je bil sprejet 28.4.2020.

⁶ Statistike plačilnega prometa (AJPES), link:

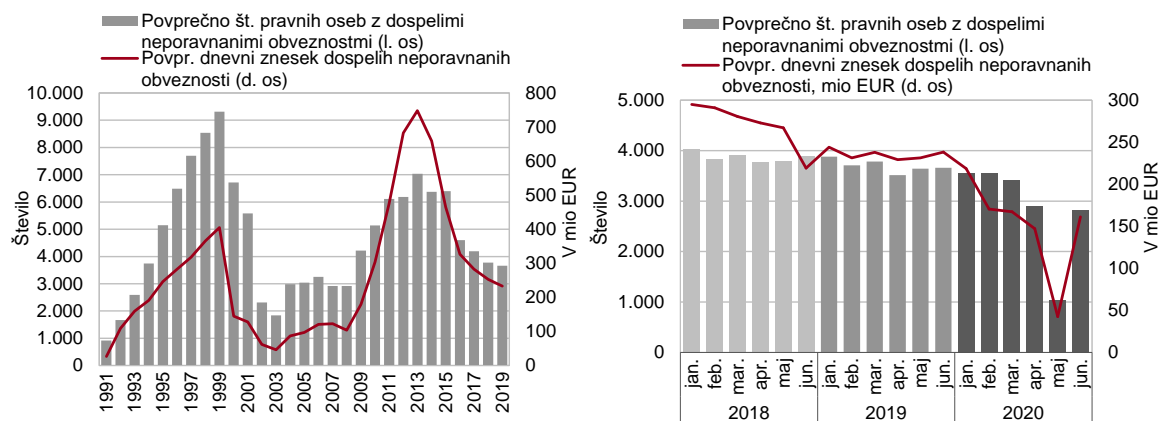
https://www.ajpes.si/Statistike/Statistike_placilnega_prometa/Neporavnane_obveznosti/Porocila

⁷ Uradni list RS, št. 7/18.

členom Zakona o finančnem poslovanju podjetij⁸ izbrisalo iz sodnega registra tiste gospodarske družbe, ki v enem letu niso opravile nobenih izplačil iz računov pri izvajalcih plačilnega prometa. Na ta način se je precej zmanjšalo število najbolj problematičnih pravnih oseb, ki so imele dospele neporavnane obveznosti evidentirane že več kot leto dni. Tretji razlog za zmanjšanje števila pravnih oseb z dospelimi neporavnanimi obveznostmi, je bil prenos plačilnega prometa oziroma računov pravnih oseb iz Agencije za plačilni promet (APP) v banke. APP je v skladu s 83. členom Zakona o plačilnem prometu⁹, konec junija 2002 po uradni dolžnosti zaprla račune 2.524 pravnim osebam, ki so imele evidentirane dospele neporavnane obveznosti. Pretežni del teh pravnih oseb do konca decembra 2002 pri bankah ni odprl računov.

V obdobju 2003–2013 se je povprečno mesečno število pravnih osem z dospelimi neporavnanimi obveznostmi petkrat povečalo. Te pravne osebe so imele v letu 2013 v povprečju dnevno za 748 mio EUR neporavnanih dospelih obveznosti, kar je 16-krat več kot tovrstne pravne osebe v letu 2003 in skoraj podvojen znesek prvega vrha v letu 1999. Plačilna nesposobnost podjetij je v poslovnem okolju velik problem, zato so bile v letu 2013 sprejete spremembe insolvenčne zakonodaje¹⁰ v smeri učinkovitejšega prestrukturiranja insolventnih podjetij oziroma njihovih zdravih jeder. Od začetka gospodarske krize v letu 2008, je do leta 2013 naraščalo tako število neplačnikov kot tudi zneski neporavnanih obveznosti, precej pa so se podaljšala tudi obdobja neplačil. Dolgov nad eno leto je bilo v tem obdobju več kot dve tretjini. Od leta 2013 se stanje izboljšuje, saj se tako število neplačnikov kot tudi zneski neporavnanih obveznosti, vsako leto zmanjšujejo.

Slika 3: Pravne osebe z dospelimi neporavnanimi obveznostmi nad 5 dni neprekinjeno v mesecu in povprečni dnevni zneski dospelih neporavnanih obveznosti, 1991–2019 (levo) in v prvih šestih mesecih leta 2018, 2019 in 2020 (desno)

Vir: AJPES, preračuni UMAR.

Opomba: V sliki levo so podatki od leta 1991 do 2006 preračunani v EUR po enotnem tečaju EUR=239,64 SIT.

Izboljševanje plačilne sposobnosti poslovnih subjektov se je nadaljevalo od leta 2014 do 2019.

V letu 2019 je bilo evidentiranih povprečno mesečno 3.660 pravnih oseb z dospelimi neporavnanimi obveznostmi. Njihovi povprečni dnevni zneski neplačanih obveznosti so znašali 233 mio EUR. Zmanjšale so se kratkoročne neplačane obveznosti (do treh mesecev), še vedno pa je ostajal velik delež dolgoročnih neplačanih obveznosti (nad enim letom). Te so pri pravnih osebah še vedno predstavljale

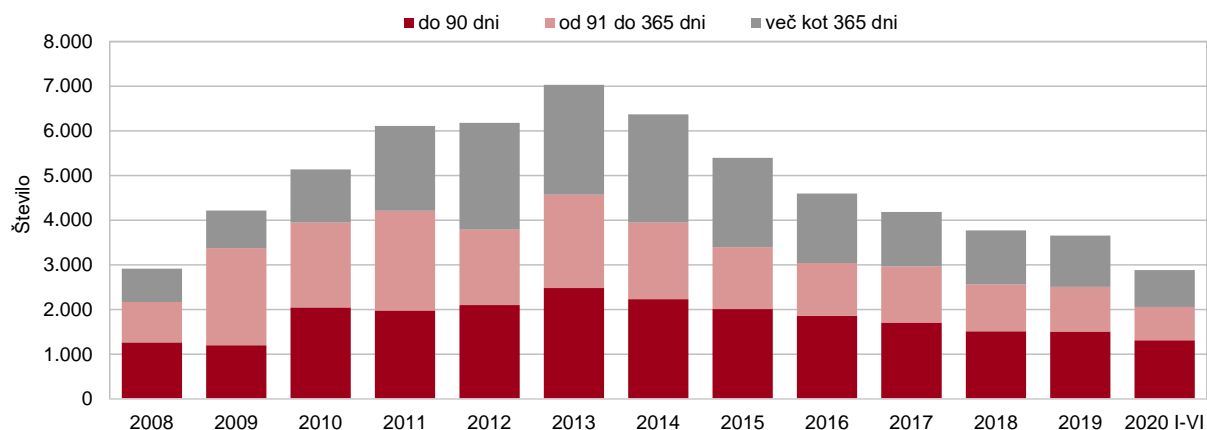
⁸ Uradni list RS, št. 54/99.

⁹ Uradni list RS, št. 30/02 in 15/03.

¹⁰ Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (ZFPPIPP-F).

več kot 60 %. Število pravnih oseb z nepravilnimi obveznostmi se je v 2019 zmanjšalo v večini dejavnosti, najbolj v predelovalnih dejavnostih (42), gradbeništvu (41) in gostinstvu (38). V večini dejavnosti so se zmanjšali tudi povprečni dnevni nepravilni zneski. Lani je sicer po opaznem zvišanju več kot četrtina vseh dnevnih neplačanih obveznosti izhajala iz trgovine, skoraj petina pa, kljub zmanjševanju v zadnjih šestih letih, iz gradbeništvu. Tri četrtine pravnih oseb z nepravilnimi obveznostmi je bilo mikro¹¹ družb, ki so skupaj dolgovale skoraj polovico vseh dospelih nepravilnih obveznosti.

Slika 4: Število pravnih oseb, po številu dni evidentiranih nepravilnih obveznostih, 2008–junij 2020

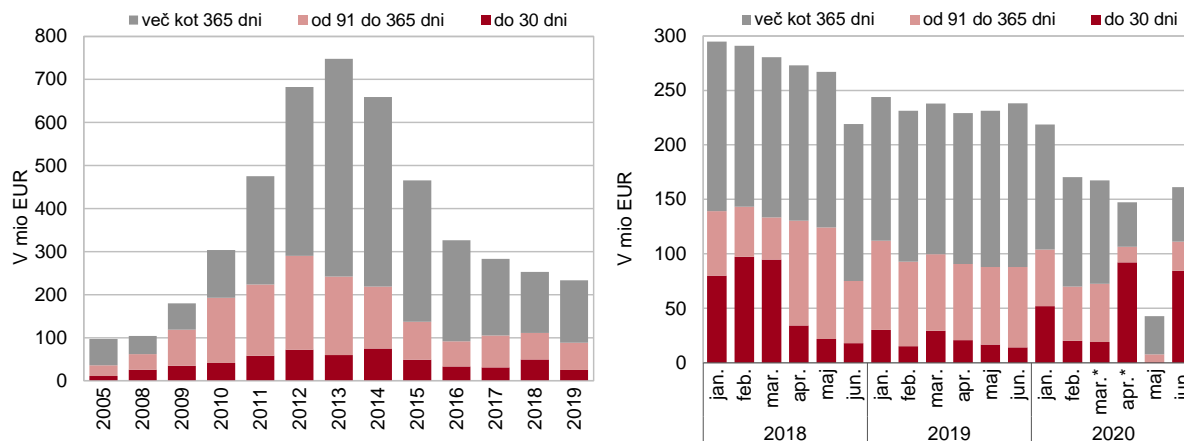

Vir: AJPES.

Število pravnih oseb z nepravilnimi obveznostmi je bilo v prvi polovici letošnjega leta manjše kot v enakem obdobju lani. V šestih mesecih letos je bilo povprečno mesečno 812 (22 %) pravnih oseb z nepravilnimi obveznostmi manj kot v enakem obdobju lani, povprečni dnevni nepravilni zneski pa so bili nižji za več kot tretjino. Število neplačnikov se je zmanjšalo v vseh dejavnostih, najbolj v trgovini (176), gradbeništvu (128) in strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnostih (117). Povprečni dnevni nepravilni zneski so se najbolj znižali v trgovini (37 mio EUR) in gradbeništvu (27 mio EUR). Trgovina predstavlja skoraj petino vseh dnevnih neplačanih obveznosti, gradbeništvo pa 15 %. Sledijo jima strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti in predelovalne dejavnosti (po 11 %). Tri četrtine pravnih oseb z nepravilnimi obveznostmi je mikro družb, ki dolgujejo več kot polovico vseh dospelih nepravilnih obveznosti, medtem ko je delež malih družb 4 %, njihov delež povprečnega dnevnega zneska nepravilnih obveznosti pa je 17 %.

¹¹ Družbe se v skladu s 55.čl. Zakona o gospodarskih družbah (ZGD-1) iz leta 2006 razvrščajo v mikro, majhne, srednje in velike na podlagi podatkov iz letnih poročil dveh zaporednih poslovnih let.

Slika 5: Povprečni dnevni neporavnani znesek pravnih oseb, po številu dni evidentiranih dospelih neporavnanih obveznosti, 2005–2019 (levo) in v prvih šestih mesecih leta 2018, 2019 in 2020 (desno)

Vir: AJPES.

Opomba: *Podatki niso neposredno primerljivi s podatki drugih obdobjev zaradi uveljavitve Zakona o interventnih ukrepih za zajezitev epidemije COVID-19 in omilitve njenih posledic za državljane in gospodarstvo (ZIUZEOP) dne 11. 4. 2020, ki je do 31. 5. 2020 odložil izvrševanje sklepov o izvršbi v postopkih, ki tečejo po Zakonu o izvršbi in zavarovanju (ZIZ) in zadržal izvrševanje v postopkih davčne izvršbe, ki tečejo po Zakonu o davčnem postopku (ZDavP-2; razen če gre za izvršbo zaradi terjatve iz naslova zakonite preživnine in odškodnine za izgubljeno preživnino zaradi smrti tistega, ki jo je dajal).

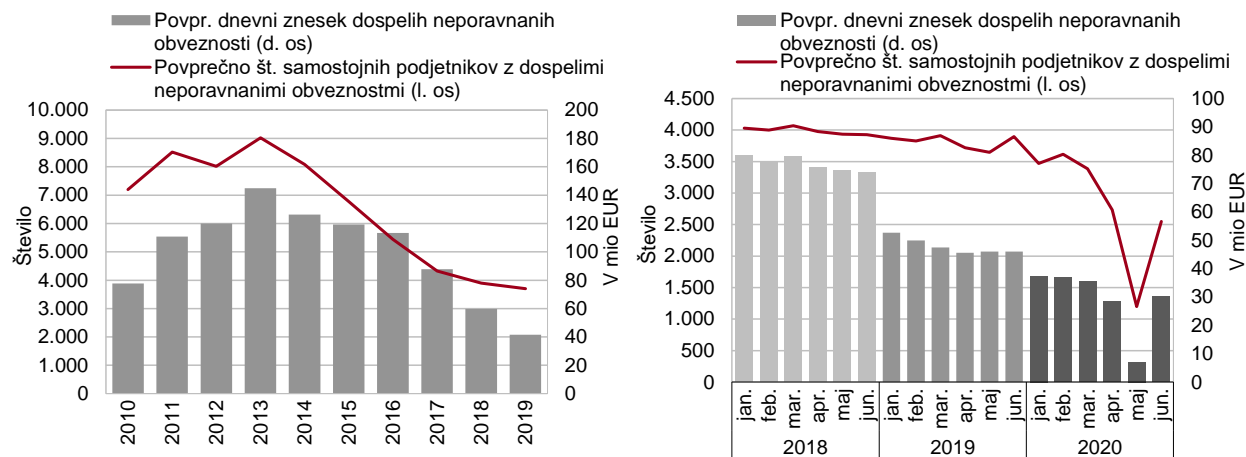
3.2 Samostojni podjetniki¹² z dospelimi neporavnanimi obveznostmi več kot pet dni v mesecu

Število neplačnikov in zneski neplačil so se od leta 2010 povečevali tudi pri samostojnih podjetnikih. Od leta 2010 do 2013 se je povprečno mesečno število samostojnih podjetnikov povečalo za četrtno, na 9.021 oseb, ki so imele v povprečju dnevno za 145 mio EUR neporavnanih dospelih obveznosti. Medtem ko je v začetku tega obdobja samo četrtnina oseb dolgovala dolgoročne obveznosti, ki so predstavljale 56 % celotnega dolga, je bilo to razmerje v letu 2013 precej višje, saj je kar 40 % vseh neplačnikov dolgovalo skupaj 75 % neplačil več kot eno leto. Sprememba insolvenčne zakonodaje¹³ v letu 2013 je vplivala tudi na samostojne podjetnike, saj se je plačilna sposobnost od takrat bistveno izboljšala. V letu 2019 je bilo povprečno število neplačnikov (3.705) od kriznega vrha manjše za več kot polovico (59 %), povprečni dnevni zneski neplačil (42 mio EUR) pa skoraj za tri četrtine. Problem ostaja dolgotrajnost neplačil, saj še vedno več kot tretjina neplačnikov svojih obveznosti ni poravnala več kot leto dni, kar predstavlja 70 % vseh neplačil. Skoraj polovica neplačnikov se uvršča v dejavnosti gradbeništva, trgovine in gostinstva.

¹² Samostojni podjetniki in druge fizične osebe, ki opravljajo registrirane dejavnosti, vpisani v Poslovni register Slovenije.

¹³ Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (ZFPPIPP-F), 2013. (glej str.12).

Slika 6: Samostojni podjetniki in druge fizične osebe, ki opravljajo registrirane dejavnosti, z dospelimi neporavnanimi obveznostmi nad 5 dni neprekinjeno v mesecu in povprečni dnevni zneski dospelih neporavnanih obveznosti, 2010–2019 (levo) in v prvih šestih mesecih 2018, 2019 in 2020 (desno)

Vir: AJPES.

Opomba: Podatki za april in maj 2020 niso neposredno primerljivi s podatki drugih obdobj zaradi uveljavitve Zakona o interventnih ukrepih za zajezitev epidemije COVID-19 in omilitve njenih posledic za državljane in gospodarstvo (ZIUZEOP) dne 11. 4. 2020, ki je do 31. 5. 2020 odložil izvrševanje sklepov o izvršbi v postopkih, ki tečejo po Zakonu o izvršbi in zavarovanju (ZIZ) in zadržal izvrševanje v postopkih davčne izvršbe, ki tečejo po Zakonu o davčnem postopku (ZDavP-2; razen če gre za izvršbo zaradi terjatve iz naslova zakonite preživnine in odškodnine za izgubljeno preživnino zaradi smrti tistega, ki jo je daljal).

4 Postopki zaradi insolventnosti poslovnih subjektov

Področje postopkov zaradi insolventnosti nad pravnimi osebami ureja Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju¹⁴. Po tem zakonu je insolventnost položaj, ki nastane, če dolжник v daljšem obdobju ni sposoben poravnati svojih obveznosti, ki so zapadle v tem obdobju (trajnejša nelikvidnost) ali postane dolgoročno plačilno nesposoben. Če družba postane insolventna, se nad njo na podlagi zahtevka upravičenega predlagatelja lahko začne postopek prisilne poravnave ali stečaj. Z začetkom insolvenčnega postopka se ustavijo vsi postopki davčne izvršbe. Plačila obveznosti se izvajajo v okviru insolvenčnega postopka in so odvisne od stečajne mase, uspešnosti prisilne poravnave in drugih okoliščin.

Novela Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju je omejila zavlačevanje postopkov stečaja in izčrpavanje insolventnih dolžnikov. Ena od novosti zakona je omogočila tudi lažji in hitrejši vstop upnikov kot ekonomskih lastnikov med lastnike podjetja in s tem prevzem nadzora nad njegovim upravljanjem. To omogoča upnikom, da lahko v postopkih prisilne poravnave v večjih, trajno nelikvidnih družbah preoblikujejo svoje terjatve v kapitalne deleže brez soglasja lastnikov in tako ohranijo sposobnost za nadaljnje poslovanje družbe.

Postopki zaradi insolventnosti so: (i) postopek prisilne poravnave, (ii) postopek poenostavljene prisilne poravnave in (iii) stečajni postopki.

Stečajni postopki so: (i) stečajni postopek nad pravno osebo, (ii) postopek osebnega stečaja in (iii) postopek stečaja zapuščine.

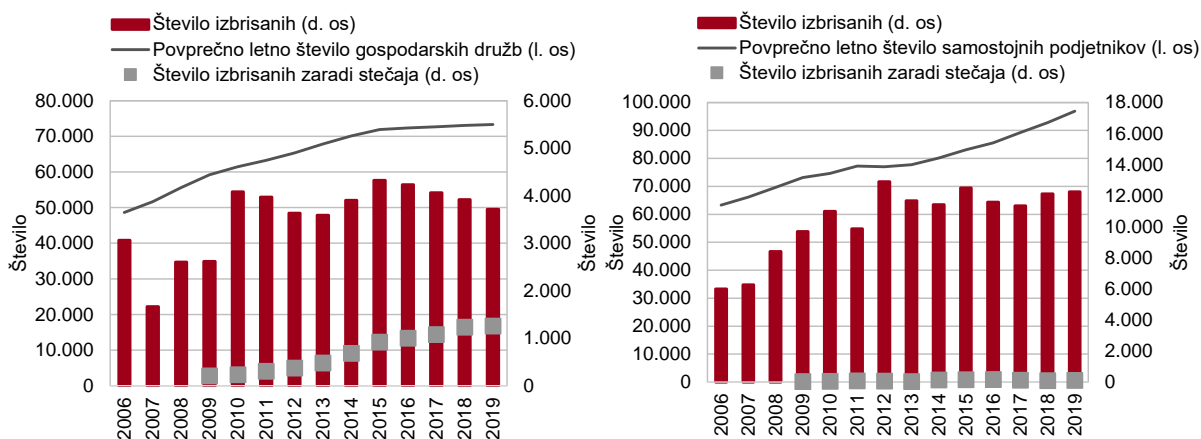
Postopka prisilnega prenehanja sta: (i) izbris iz sodnega registra brez likvidacije in (ii) prisilna likvidacija.

¹⁴ Uradni list RS, št. 47/2013.

Postopek prisilne poravnave je z zakonom urejen postopek sanacije dolžnika v finančnih težavah, ki se ga lahko predlaga pred ali med stečajnim postopkom. Navadno prisilno poravnavo predlaga dolžnik sam, ker meni, da bo z zmanjšanjem svojih obveznosti v bodoče posloval pozitivno. Upniki za potrditev prisilne poravnave glasujejo zato, ker menijo, da bodo na ta način še vedno poplačani v večji meri kot pa v primeru takojšnjega stečaja. ZFPPIPP dopušča možnost, da tudi manjša podjetja in podjetniki izvedejo prisilno poravnavo in tako poskušajo rešiti svoje podjetje. Postopek je precej enostavnejši in cenejši od navadne prisilne poravnave, namenjen pa je mikro podjetjem in malim podjetnikom (s.p.-jem). Število začelih postopkov poravnave - tako prisilnih kot poenostavljenih¹⁵, zadnja leta upada. Pri gospodarskih družbah je bilo največ postopkov prisilne poravnave začelih leta 2013 (46), lani jih je bilo 12; začelih postopkov poenostavljene prisilne poravnave, ki so nekakšne zunajsodne poravnave, pa je bilo največ leta 2015 (112), lani 29. V prvi polovici leta 2020 je bilo pri gospodarskih družbah začelih 8 postopkov prisilne poravnave in 14 postopkov poenostavljene poravnave (pri samostojnih podjetnikih dva).

Od začetka finančno-gospodarske krize v letu 2008 se je število poslovnih subjektov z začeti postopki stečaja povečevalo. Od leta 2008–2011 je naraščalo število stečajev predvsem velikih podjetij, kasneje pa so propadala manjša podjetja in proizvajalci, ki so bili že tako zadolženi, da niso mogli več naprej, hkrati pa niso imeli novih poslov. Prvi vrh je bil dosežen leta 2014, ko se je pri 1.302 poslovnih subjektih začel postopek stečaja (od tega 1.107 pri gospodarskih družbah in 169 pri samostojnih podjetnikih). V tem letu je bilo iz poslovnega registra zaradi stečaja izbrisanih 850 poslovnih subjektov (681 gospodarskih družb in 156 samostojnih podjetnikov). Po dveletnem zmanjševanju števila začelih stečajev, se je naraščanje nadaljevalo do leta 2018, ko je z 1.384 začeti postopki stečaja doseglo dotedanji najvišji vrh.

Slika 7: Povprečno letno število gospodarskih družb, število izbrisov in število izbrisov zaradi stečaja (levo) in samostojnih podjetnikov (desno)

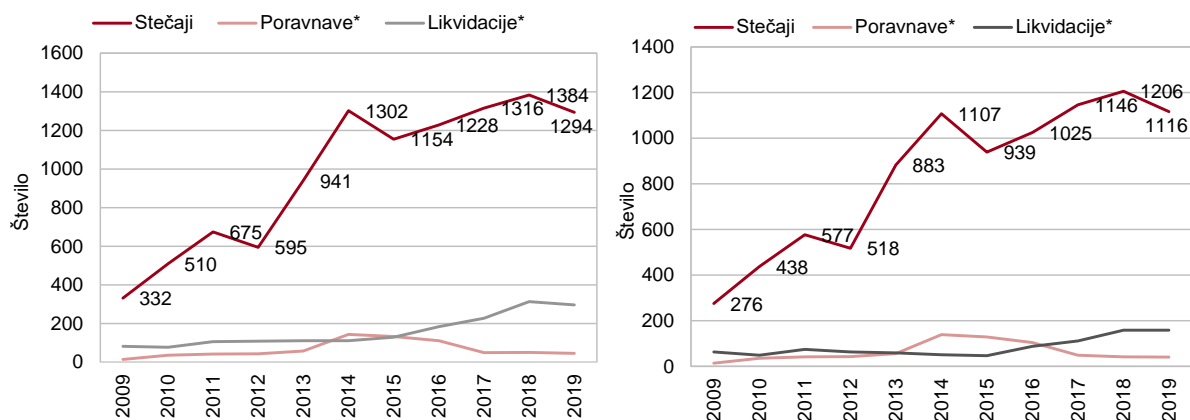

Vir: AJPES.

V letu 2018 je bil dosežen vrh začelih postopkov likvidacij in izbrisov poslovnih subjektov iz poslovnega registra zaradi likvidacij. Namen likvidacijskega postopka je razdeliti premoženje družbe in izbrisati družbo iz sodnega registra. Največ, 314 postopkov likvidacij je bilo začelih v letu 2018 (od tega 159 gospodarskih družb), istega leta pa je bilo zaradi likvidacije iz poslovnega registra izbrisanih 154 pravnih oseb (32 gospodarskih družb). V letu 2019 se je to število nekoliko zmanjšalo, v prvem polletju 2020 pa je bilo začelih postopkov likvidacije 134 (od tega 79 gospodarskih družb), izbrisov iz poslovnega registra zaradi likvidacije pa 76 (23 gospodarskih družb).

¹⁵ Postopek poenostavljene prisilne poravnave uveden z novelo ZFPPIPP-E od 15.8.2013 dalje.

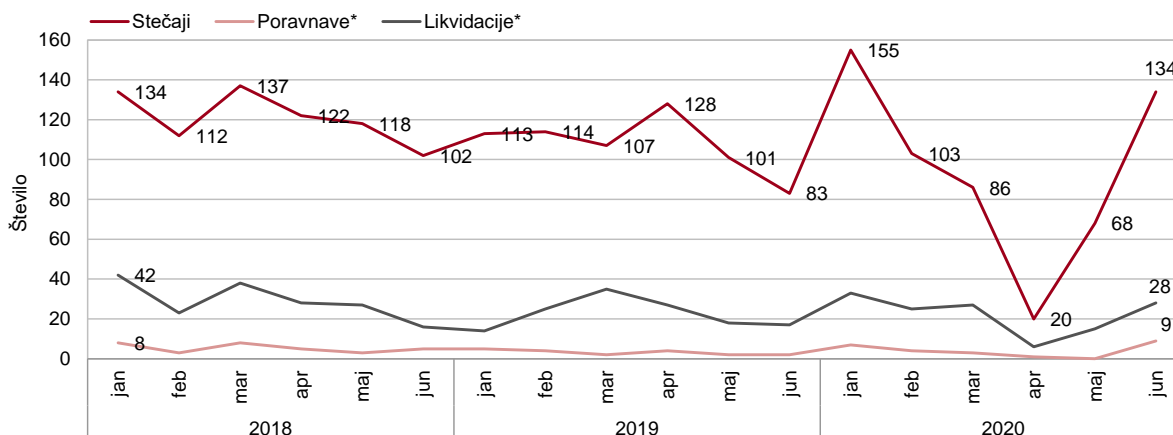
Slika 8: Število začelih postopkov zaradi insolventnosti pri vseh poslovnih subjektih, 2009–2019 (levo) in pri gospodarskih družbah, 2009–2019 (desno)

Vir: AJPES, Poslovni register Slovenije.

Opomba: pri poravnava in likvidacijah so zajete prisilne in prostovoljne poravnave in likvidacije.

Slika 9: Število začelih postopkov zaradi insolventnosti pri vseh poslovnih subjektih v prvih šestih mesecih leta 2018, 2019 in 2020

Vir: AJPES, Poslovni register Slovenije.

Opombi: pri poravnava in likvidacijah so zajete prisilne in prostovoljne poravnave in likvidacije.

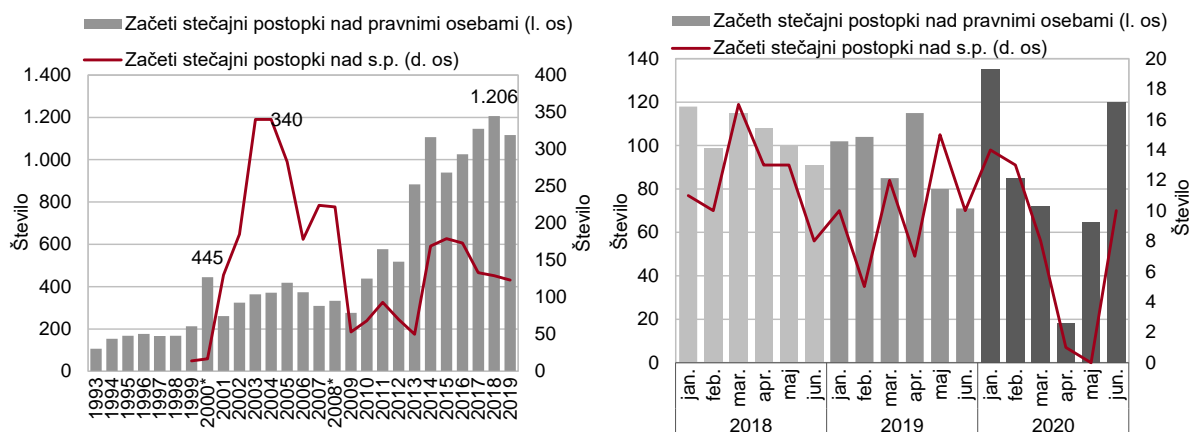
4.1 Stečajni postopek

Stečaj ne predstavlja le likvidacije podjetja s hkratnim in sorazmernim poplačilom upnikov glede nespornih terjatev, ampak sočasno vključuje tudi rešitev vseh spornih vprašanj (terjatev) med dolžnikom in njegovimi upniki, ki bi se sicer reševala oziroma se že rešujejo v pravnih. Stečajni postopek je oblika prenehanja prezadolženega ali plačilno nesposobnega dolžnika na način, da se v okviru postopka, ki ga operativno vodi stečajni upravitelj ob nadzoru sodišča, unovči celotno premoženje stečajnega dolžnika ter iz nje izoblikuje stečajna masa. Iz slednje se po pravilih in v vrstnem redu, kot ga določa zakonodaja, poplačajo upniki prezadolženega dolžnika. Po koncu stečajnega postopka se pravna oseba izbriše iz sodnega registra.

Število poslovnih subjektov z začetimi stečajnimi postopki, ki se je po zakonskih spremembah¹⁶ v letih 2013 in 2014 občutno povečalo, je v letu 2018 preseglo dotedanjo najvišjo raven. V letu 2019 se je število začetih stečajnih postopkov zmanjšalo, še vedno pa jih je bilo skupaj 1.294. Pri gospodarskih družbah je bilo skoraj polovico vseh začetih stečajnih postopkov iz dejavnosti gradbeništva in trgovine. Zaradi insolventnosti in posledično stečaja je bilo iz poslovnega registra izbrisanih 1.434 poslovnih subjektov, od tega 1.258 gospodarskih družb. Skupno število začetih stečajev nad samostojnimi podjetniki (123) je bilo za tretjino nižje kot v rekordnem letu 2015. Več kot polovico vseh (64 %) je bilo iz dejavnosti gradbeništva, trgovine, gostinstva in prometa. Večina stečajev je v zadnjih letih brez premoženja, podjetniki pa se za stečaj odločajo, ker gre za najcenejšo pot do zaprtja podjetja¹⁷.

Kljub državnim intervencijam od aprila 2020 število stečajev z zamikom že narašča, še večji porast pa se pričakuje v drugi polovici leta. Upoštevati je potrebno, da je uveljavitev Zakona o interventnih ukrepih za zaježitev epidemije Covid-19 in omilitev njenih posledic za državljane in gospodarstvo (ZIUZEOP) z dne 11. 4. 2020, do 31. 5. 2020 odložil izvrševanje sklepov o izvršbi. Ker sodišča v tem obdobju niso delovala, je o razsežnosti posledic sedanje epidemije še prezgodaj govoriti.

Slika 10: Število začetih stečajnih postopkov nad pravnimi osebami in samostojnimi podjetniki, 1993–2019 (levo) in v prvih šestih mesecih leta 2018, 2019 in 2020 (desno)

Vir: AJPES, Poslovni register Slovenije.

Opomba: Podatki od leta 1993-2007 so iz Uradnih listov RS, za leto 2008 pa v prvih mesecih še iz Uradnih listov RS, kasneje pa je vir AJPES. V letu 2000 je začel veljati Zakon o finančnem poslovanju podjetij (ZFPP)¹⁸. V letu 2008 je začel veljati Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju.

¹⁶ Novela Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (ZFPPIPP), Uradni list RS št. 47/2013 z dne 31. 5. 2013, po katerem nobenemu dolžniku ni več treba založiti stroškov predujma za začetek stečajnega postopka.

¹⁷ Pri stečaju je treba vložiti le predlog, stroški predujma pa se plačajo iz proračuna sodišč, medtem ko je potrebno v postopku likvidacije plačati notarja, sodno takso in odvetnika.

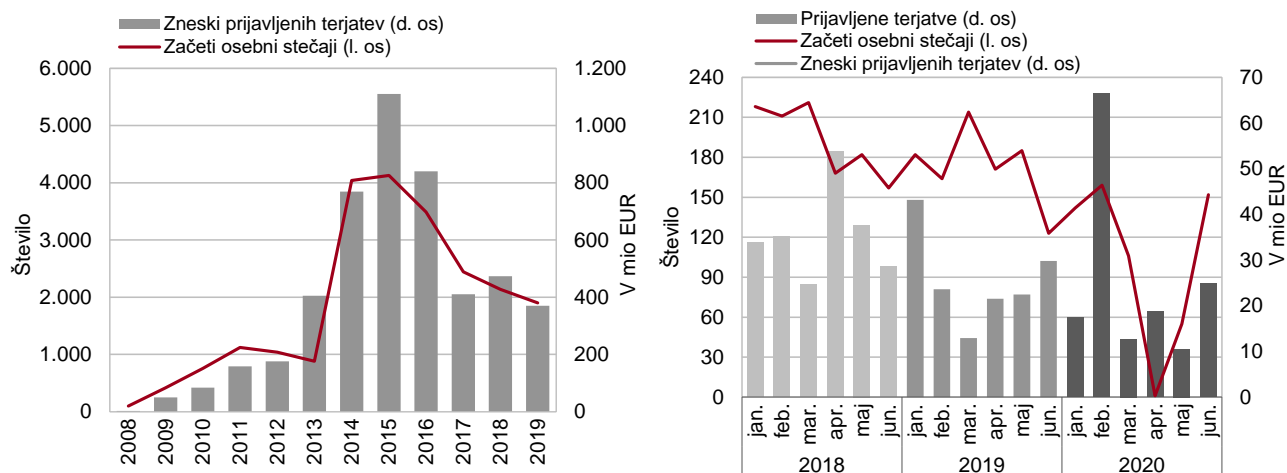
¹⁸ Uradni list RS, št. 54/1999.

4.2 Osebni stečaj¹⁹

Osebni stečaj je bil v našo insolvenčno zakonodajo uveden šele jeseni 2008²⁰. Namenjen je fizičnim osebam in samostojnim podjetnikom oz. zasebnikom, ki zaradi previsokih dolgov le-te poskušajo poplačati s svojim premoženjem, ter za del dolgov celo dosežejo njihov odpust. Cilj osebnega stečaja je, da posamezniku, ki zaradi bolezni ali izgube dela ne more odplačevati posojila, ali pa samostojnemu podjetniku, ki mu v poslu ni uspelo, omogoča nov začetek in mu daje možnost zaživeti brez dolgov. Oseba lahko predlaga osebni stečaj, če je bodisi prezadolžena, bodisi nelikvidna. Sodna praksa kaže, da so predlagatelji osebnih stečajev najpogosteje dolžniki sami. Upniki se za to odločajo redko, saj imajo npr. banke pri izvršbi večje možnosti, da dobijo poplačanega vsaj nekaj dolga, ker pravnomočni sklep o izvršbi velja 10 let, medtem ko osebni stečaji trajajo od dve do pet let. Ko je osebni stečaj končan in je hkrati priznan tudi odpust obveznosti, je dolžnik prost vseh dolgov nastalih od začetka postopka osebnega stečaja, upnik pa nima več možnosti, da bi od njega karkoli izterjal. Uvedba stečajnega postopka ustavi vse izvršbe nad posameznikovim imetjem.

Število začelih osebnih stečajev²¹ je v letu 2015 doseglo rekordno število. Po tem letu se je število začelih osebnih stečajev vsako leto zmanjševalo in se do leta 2019 več kot prepolovilo, več kot podvojilo pa se je število končanih osebnih stečajev. Zneski prijavljenih terjatev osebnih stečajev, ki so v letu 2015 znašali 1,1 mrd EUR, so se v letu 2019 znižali na 0,4 mrd EUR, kar je 22 % manj kot v predhodnem letu. V prvi polovici leta 2020 je bilo začelih 615 in končanih 1.224 osebnih stečajev, kar je v primerjavi z enakim obdobjem preteklega leta skoraj za polovico oz. tretjino manj, medtem ko so bili zneski prijavljenih terjatev enaki (151 mio EUR).

Slika 11: Število začelih osebnih stečajev, 2008–2019 (levo) in v prvih šestih mesecih leta 2018, 2019 in 2020 (desno)

Vir: Vrhovno sodišče RS.

¹⁹ Novela ZFPPIPP-G, ki velja od 26.4.2016, je prinesla precej sprememb na področju insolvenčnih postopkov, zlasti na področju osebnih stečajev.

²⁰ Tuja zakonodaja, predvsem ameriška, osebni stečaj pozna že od nekdanj. Dickerson (2008) in White (2007).

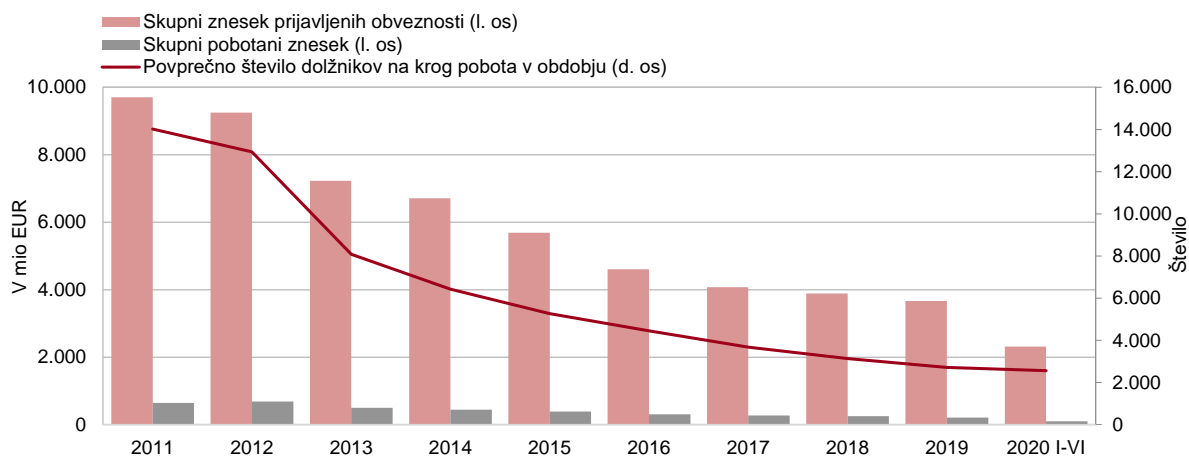
²¹ Po podatkih Vrhovnega sodišča RS. Z uvedbo postopka osebnega stečaja se prepreči rubež oz. se ustavijo sodne dražbe dolžnikovega premoženja.

5 Postopek za zmanjšanje medsebojne zadolženosti - pobot

Pobot je hiter, varen, učinkovit in cenovno ugoden način poravnavanja medsebojnih obveznosti vseh poslovnih subjektov, vpisanih v Poslovni register Slovenije. Je sistem za mesečno izvajanje večstranskega pobota prijavljenih medsebojnih obveznosti poslovnih subjektov, ki omogoča poravnavo obveznosti in vnovčevanje terjatev. Za zmanjševanje medsebojne zadolženosti in likvidnostnih težav v gospodarstvu, je bila pri uvajanju protikoronskih ukrepov sprejeta odločitev, da se večstranski pobot medsebojnih obveznosti od aprila 2020 izvaja dvakrat mesečno. Potrdilo o sodelovanju v obveznem pobotu, je dokazilo o izpolnjevanju pogojev za pridobitev likvidnostnega bančnega kredita z državnim poroštvom. Prijava obveznosti v obvezni in prostovoljni pobot zagotavlja zmanjševanje obveznosti, poenostavlja poslovanje, nadomešča delo službe za izterjavo, znižuje stroške plačilnih storitev in likvidnostne težave poslovnih subjektov.

Medsebojna zadolženost poslovnih subjektov se je v obdobju 2011–2020 zmanjšala za 3,8 mrd EUR²². V večstranski pobot je v letu 2019 svoje obveznosti v enem krogu prijavilo povprečno 2.712 dolžnikov. Skupaj so prijavili za 3,7 mrd EUR obveznosti, od tega jih je bilo pobotanih 5,7 %. V prvem poletju 2020 je povprečno 2.562 dolžnikov na krog pobota prijavilo obveznosti v skupnem znesku 2,3 mrd EUR, pobotanih pa je bilo 4,2 % prijavljenih obveznosti. V vseh krogih letošnjih pobotov je bila več kot polovica vseh pobotanih obveznosti v dejavnosti trgovine (42 %) in predelovalnih dejavnostih (26 %). V enem krogu približno dve tretjini dolžnikov pobota vsaj del obveznosti. Med udeleženci pobota so gospodarske družbe in samostojni podjetniki.

Slika 12: Rezultati večstranskih pobotov medsebojnih obveznosti, 2011–junij 2020

Vir: AJPES

²² Skladno z zakonom o preprečevanju zamud pri plačilih (ZPreZP-1 (Uradni list RS, št. 57/2012, z dne 27. 7. 2012)), ki je začel veljati dne 28. 7. 2012.

Priloga

Tabela 1: Število pravnih oseb z dospelimi neporavnanimi obveznostmi neprekinjeno več kot pet dni v mesecu, po mesecih, 2003–junij 2020

	jan	feb	mar	apr	maj	jun	jul	avg	sept	okt	nov	dec
2003	1.352	1.360	1.520	1.613	1.722	1.808	1.858	1.939	2.064	2.206	2.275	2.349
2004	2.560	2.820	2.917	2.914	3.037	3.080	2.928	2.843	3.110	3.231	3.204	3.178
2005	3.066	3.004	2.907	2.899	2.880	2.769	2.764	2.723	3.328*	3.359	3.402	3.370
2006	3.324	3.225	3.299	3.361	3.383	3.363	3.353	3.314	3.408	3.501	3.391	3.317
2007	3.086	2.968	3.174	3.299	3.343	3.320	3.267	3.133	3.292	3.306	3.373	3.456
2008	2.646	2.687	2.793	2.703	2.736	2.955	2.880	2.693	3.081	3.218	3.187	3.414
2009	3.175	3.274	3.902	3.825	4.005	4.248	4.328	4.119	4.541	4.924	5.011	5.252
2010	4.870	4.936	5.182	4.905	4.761	4.944	4.683	4.638	5.378	5.565	5.715	6.102
2011	5.941	6.135	6.577	6.379	6.173	6.461	6.361	5.981	6.271	5.858	5.764	5.430
2012	5.283	5.174	5.025	5.312	5.769	6.228	6.557	6.371	6.850	7.345	7.151	7.111
2013	6.875	6.972	7.430	6.984	6.896	6.976	6.704	6.662	7.528	7.223	7.177	6.955
2014	6.741	6.658	6.744	6.247	6.478	6.460	6.055	5.949	6.444	6.282	6.293	6.085
2015	5.603	5.608	5.933	5.543	5.610	5.604	5.274	5.166	5.372	4.997	5.151	4.906
2016	4.490	4.816	4.886	4.572	4.729	4.740	4.317	4.554	4.540	4.449	4.606	4.468
2017	4.394	4.378	4.303	3.982	4.270	4.204	3.964	4.078	4.197	4.223	4.152	4.120
2018	4.032	3.839	3.914	3.764	3.797	3.896	3.702	3.686	3.706	3.716	3.654	3.562
2019	3.878	3.710	3.782	3.514	3.642	3.659	3.612	3.554	3.594	3.690	3.654	3.626
2020	3.548	3.553	3.425	2.907	1.048	2.831	n.p.	n.p.	n.p.	n.p.	n.p.	n.p.

Vir: AJPES.

Opomba: * Razlog za tolikšno povečanje števila pravnih oseb in povprečnega dnevnega zneska dospelih neporavnanih obveznosti v septembru 2005 je predvsem v tem, da je ena od bank šele s septembrom 2005 začela sporočati celovite in pravilne podatke – v poročanje je začela vključevati vse pravne osebe z dospelimi neporavnanimi obveznostmi.

Tabela 2: Povprečni dnevni znesek dospelih neporavnanih obveznosti pravnih oseb v 1000 EUR, po mesecih, 2003–junij 2020

	jan	feb	mar	apr	maj	jun	jul	avg	sept	okt	nov	dec
2003	32.657	34.510	36.697	39.718	44.054	45.906	48.139	50.851	53.117	55.350	56.351	59.180
2004	65.582	73.214	78.121	81.689	86.413	86.980	85.265	88.645	91.980	97.822	102.358	105.183
2005	94.383	91.529	90.210	92.251	87.690	87.969	90.123	90.248	111.534	108.275	108.383	114.576
2006	116.771	116.930	116.921	122.112	122.075	124.733	124.971	124.566	119.216	122.922	118.816	116.074
2007	111.124	113.345	120.942	126.766	129.990	131.729	132.074	125.968	128.382	124.713	120.690	110.866
2008	84.186	88.967	91.759	92.131	92.913	99.252	98.920	95.254	105.673	113.217	138.561	147.278
2009	145.431	147.230	139.313	144.947	169.223	179.956	181.872	176.485	181.440	207.353	227.358	256.726
2010	273.894	279.669	283.681	278.673	269.888	270.834	272.158	318.677	311.994	332.705	363.460	387.029
2011	412.297	412.687	434.808	447.160	485.778	430.155	451.076	463.983	474.198	534.081	552.906	602.262
2012	608.278	616.004	636.602	654.933	663.288	692.701	723.135	709.052	717.843	736.255	727.074	705.700
2013	728.866	706.702	722.981	741.163	736.174	780.463	790.413	746.518	757.128	762.408	747.603	752.743
2014	735.840	734.879	746.041	732.759	669.845	641.507	663.041	627.243	615.109	606.603	578.431	558.102
2015	550.885	545.973	521.115	497.979	509.202	477.583	467.050	416.679	412.750	397.423	402.636	384.096
2016	351.511	333.900	335.478	331.665	322.059	324.862	317.060	325.000	326.589	330.536	313.537	305.605
2017	319.713	321.271	313.663	295.834	276.150	269.334	267.195	261.382	276.008	269.140	263.227	262.710
2018	294.821	290.858	280.485	272.940	266.956	219.096	216.001	216.555	246.719	253.224	239.938	238.902
2019	243.942	231.243	237.873	229.260	231.393	238.215	244.624	242.664	230.717	231.466	221.256	218.567
2020	218.760	170.456	167.328	147.254	42.780	161.223	n.p.	n.p.	n.p.	n.p.	n.p.	n.p.

Vir: AJPES.

Tabela 3: Število začeti postopkov prisilne in poenostavljene prisilne poravnave, po skupinah pravnih oseb, po mesecih, 2009–prva polovica leta 2020

Leto	SKUPAJ	Vrsta postopka		Prisilne poravnave			Poenostavljene prisilne poravnave	
		Prisilne poravnave	Poenostavlj. prisilne poravnave	Gospodarske družbe	Samostojni podjetniki posamezniki	Drugi	Gospodarske družbe	Samostojni podjetniki posamezniki
1	2 (3+4)	3 (5+6+7)	4 (8+9)	5	6	7	8	9
2009	14	14	-	14	0	0	-	-
2010	36	36	-	36	0	0	-	-
2011	42	42	-	42	0	0	-	-
2012	43	43	-	43	0	0	-	-
2013	58	48	10	46	1	1	10	0
2014	144	43	101	40	2	1	99	2
2015	133	17	116	17	0	0	112	4
2016	111	12	99	12	0	0	92	7
2017	50	11	39	11	0	0	38	1
2018	51	16	35	16	0	0	26	9
2019	46	13	33	12	1	0	29	4
2020 I-VI	24	8	16	8	0	0	14	2

Vir: AJPES, Poslovni register Slovenije.

Opomba: ¹ Postopek poenostavljene prisilne poravnave uveden z novelo ZFPPIP-E od 15. 8. 2013 dalje.

Tabela 4: Število poslovnih subjektov z začeti postopki in izbrisi iz registra zaradi stečaja, 2009–prva polovica leta 2020

Leto	Skupaj		Gospodarske družbe in zadrage		Samostojni podjetniki posamezniki		Drugi*	
	Začeti stečaji	Izbrisi iz registra zaradi stečaja	Začeti stečaji	Izbrisi iz registra zaradi stečaja	Začeti stečaji	Izbrisi iz registra zaradi stečaja	Začeti stečaji	Izbrisi iz registra zaradi stečaja
1	2 (4+6+8)	3 (5+7+9)	4	5	6	7	8	9
2009	332	269	276	208	53	53	3	8
2010	510	291	438	231	68	59	4	1
2011	675	398	577	305	93	89	5	4
2012	595	453	518	373	70	77	7	3
2013	941	541	883	481	50	52	8	8
2014	1.302	850	1.107	681	169	156	26	13
2015	1.154	1.113	939	921	179	166	36	26
2016	1.228	1.217	1.025	1.003	173	184	30	30
2017	1.316	1.256	1.146	1.080	133	140	37	36
2018	1.384	1.383	1.206	1.232	129	106	49	45
2019	1.294	1.434	1.116	1.258	123	127	55	49
2020 I-VI	566	588	495	520	46	52	25	16

Vir: AJPES, Poslovni register Slovenije.

Opomba: *V stolpcu "Drugi" niso zajeti stečajni postopki proti fizičnim osebam, ki ne opravljajo dejavnosti (osebe niso vpisane v PRS).

Tabela 5: Število začeti postopkov prisilne in prostovoljne likvidacije in število izbranih pravnih oseb iz poslovnega registra Slovenije zaradi končanih likvidacijskih postopkov po skupinah pravnih oseb, 2009–prva polovica leta 2020

Leto	Skupaj		Gospodarske družbe		Drugi	
	Začeti postopki likvidacije	Izbrisi iz registra zaradi likvidacije	Začeti postopki likvidacije	Izbrisi iz registra zaradi likvidacije	Začeti postopki likvidacije	Izbrisi iz registra zaradi likvidacije
1	2 (4+6)	3 (5+7)	4	5	6	7
2009	82	66	63	49	19	17
2010	78	57	49	37	29	20
2011	106	51	75	29	31	22
2012	109	62	63	28	46	34
2013	112	75	60	38	52	37
2014	112	84	51	31	61	53
2015	129	119	47	45	82	74
2016	184	102	88	38	96	64
2017	228	148	112	57	116	91
2018	314	154	159	32	155	122
2019	297	151	159	51	138	100
2020 I-VI	134	76	79	23	55	53

Vir: AJPES, Poslovni register Slovenije.

Tabela 6: Število začeti stečajnih postopkov nad gospodarskimi družbami, po dejavnostih, 2009–prva polovica leta 2020

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020 I-VI
A	3	3	1	1	3	2	10	9	7	11	5	2
B	0	0	1	2	0	1	1	1	1	2	1	0
C	62	87	94	77	118	146	115	132	138	143	107	37
D	0	0	1	3	4	8	9	8	7	6	8	1
E	3	2	2	2	8	2	6	10	12	13	24	5
F	39	73	133	104	184	252	176	206	257	284	212	89
G	58	106	130	110	215	261	204	232	285	268	238	124
H	17	30	34	21	42	58	53	48	46	76	95	43
I	22	23	47	42	55	94	80	103	126	134	108	57
J	11	16	19	12	32	30	25	30	24	38	46	25
K	5	10	12	26	27	15	24	14	16	14	18	4
L	5	13	10	17	37	43	34	40	19	20	41	13
M	25	38	55	57	97	130	120	119	131	135	140	58
N	12	19	18	21	31	31	40	47	43	34	45	21
O	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0
P	4	0	1	4	8	10	11	2	5	3	1	7
Q	0	2	4	2	5	2	6	8	7	2	1	1
R	5	7	7	7	13	10	15	6	8	8	8	3
S	5	9	8	10	4	12	10	10	14	13	18	4
SKUPAJ	276	438	577	518	883	1.107	939	1.025	1.146	1.206	1.116	495

Vir: AJPES, Poslovni register Slovenije.

Opomba: A-Kmetijstvo in lov, gozdarstvo, ribištvo, B-Rudarstvo, C-Predelovalne dejavnosti, D-Oskrba z električno energijo, plinom in paro, E-Oskrba z vodo; ravnanje z odpadki in odpadki; saniranje okolja, F-Gradbeništvo, G-Trgovina; vzdrževanje in popravila motornih vozil, H-romet in skladiščenje, I-Gostinstvo, J-Informacijske in komunikacijske dejavnosti, K-inančne in zavarovalniške dejavnosti, L-Poslovanje z nepremičninami, M-Strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti, N-Druge raznovrstne poslovne dejavnosti, O-Dejavnost javne uprave in obrambe; dejavnosti obvezne socialne varnosti, P-Izobraževanje, Q-Zdravstvo in socialno varstvo, R-Kulturne, razvedrilne in rekreacijske dejavnosti, S-Druge dejavnosti.

Tabela 7: Število začelih stečajnih postopkov nad samostojnimi podjetniki po dejavnostih, 2009–prva polovica leta 2020

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020 I-VI
A	0	1	0	0	0	2	2	4	3	3	2	2
B	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C	7	8	13	4	9	15	21	18	19	12	7	6
D	0	0	0	0	0	0	2	0	0	2	0	0
E	1	0	0	1	0	0	1	0	1	3	1	0
F	13	17	18	15	7	38	40	36	19	24	25	10
G	12	11	13	15	8	28	31	28	20	23	22	9
H	2	12	16	16	9	19	17	16	10	17	15	2
I	9	9	13	7	12	32	30	36	24	17	19	9
J	1	1	3	1	0	4	3	3	1	3	2	0
K	1	0	1	1	1	1	0	1	2	0	2	2
L	0	1	1	0	1	3	4	0	1	3	0	1
M	0	0	0	5	0	12	15	11	12	8	10	1
N	0	5	3	2	2	8	1	6	6	4	6	0
O	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
P	1	0	1	0	1	0	1	0	2	0	0	0
Q	0	0	0	0	0	0	0	3	2	0	0	0
R	0	0	2	1	0	1	2	2	2	1	3	0
S	6	3	9	2	0	6	9	9	8	9	9	4
SKUPAJ	53	68	93	70	50	169	179	173	133	129	123	46

Vir: AJPES, Poslovni register Slovenije.

Opomba: A-Kmetijstvo in lov, gozdarstvo, ribištvo, B-Rudarstvo, C-Predelovalne dejavnosti, D-Oskrba z električno energijo, plinom in paro, E-Oskrba z vodo; ravnanje z odpadki in odpadki; saniranje okolja, F-Gradbeništvo, G-Trgovina; vzdrževanje in popravila motornih vozil, H-romet in skladiščenje, I-Gostinstvo, J-Informacijske in komunikacijske dejavnosti, K-inančne in zavarovalniške dejavnosti, L-Poslovanje z nepremičninami, M-Strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti, N-Druge raznovrstne poslovne dejavnosti, O-Dejavnost javne uprave in obrambe; dejavnosti obvezne socialne varnosti, P-Izobraževanje, Q-Zdravstvo in socialno varstvo, R-Kulturne, razvedrilne in rekreacijske dejavnosti, S-Druge dejavnosti.

Tabela 8: Število osebnih stečajev in zneski prijavljenih terjatev v mio EUR, 2008–prva polovica leta 2020

Leto	Začeti osebni stečaji	Končani osebni stečaji	Zneski prijavljenih terjatev v mio EUR
2008	98	88	3,0
2009	418	298	49,7
2010	756	367	84,2
2011	1.124	682	158,3
2012	1.040	886	176,1
2013	883	1.173	405,1
2014	4.040	1.363	769,2
2015	4.130	1.683	1.110,9
2016	3.492	2.487	840,3
2017	2.446	3.349	410,4
2018	2.139	4.410	473,1
2019	1.901	3.502	369,9
2020 I-VI	615	1.224	150,8

Vir: Vrhovno sodišče RS.

Tabela 9: Rezultati večstranskih pobotov medsebojnih obveznosti, 2011–prva polovica leta 2020

Leto	Povprečno število dolžnikov na krog pobota v obdobju	Skupni znesek prijavljenih obveznosti (v mio EUR)	Skupni pobotani znesek (v mio EUR)	Delež pobotanih obveznosti (od prijavljenih) (v %)
2011	14.019	9.709	643	6,6
2012	12.937	9.252	683	7,4
2013	8.083	7.230	502	6,9
2014	6.431	6.710	446	6,6
2015	5.263	5.687	392	6,9
2016	4.447	4.607	308	6,7
2017	3.681	4.074	272	6,7
2018	3.137	3.887	253	6,5
2019	2.712	3.666	209	5,7
2020 I-VI	2.562	2.313	97	4,2

Vir: AJPES.

Opomba: Poboti se izvajajo mesečno. Za zmanjševanje medsebojne zadolženosti in likvidnostnih težav v gospodarstvu je bila pri uvajanju protikoronskih ukrepov sprejeta odločitev, da se večstranski pobot medsebojnih obveznosti od aprila 2020 izvaja dvakrat mesečno.

Literatura in viri

1. AJPES. (2020). Interni podatki o insolvenčnih postopkih po dejavnostih. Ljubljana: AJPES.
2. Dickerson, A. M. (2008). Consumer Over-Indebtedness: A U.S. Perspective, Texas International Law Journal, 43 (2) Tex. Intl L.J. 135, Texas. Pridobljeno na: <https://www.questia.com/library/journal/1P3-1505404441/consumer-over-indebtedness-a-u-s-perspective>
3. Navodilo o vsebini, načinu in rokih zbiranja in posredovanja podatkov o dospelih neporavnanih obveznostih poslovnih subjektov ter o prometu in stanjih na njihovih transakcijskih računih. Uradni list RS, št. 33/18.
4. Poslovni regisater Slovenije. (2020). Ljubljana: AJPES. Pridobljeno na: https://www.ajpes.si/Registri/Poslovni_register/Splosno
Statistike plačilnega prometa. Ljubljana: AJPES. Pridobljeno na: https://www.ajpes.si/Statistike/Statistike_placilnega_prometa/Neporavnane_obveznosti/Porocila
5. Vrhovno sodišče RS. (2020). Interni podatki o osebnih stečajih. Ljubljana: Vrhovno sodišče RS.
6. Zakon o plačilnih storitvah, storitvah izdajanja elektronskega denarja in plačilnih sistemih (ZPlaSSIED). Uradni list RS, št. 7/18.
7. Zakon o zagotovitvi dodatne likvidnosti gospodarstvu (ZDLGPE). Uradni list RS, št. 61/20.
8. Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (ZFPPIP). Uradni list RS, št. 62/13.
9. Zakon o interventnih ukrepih za zajezitev epidemije COVID-19 in omilitev njenih posledic za državljane in gospodarstvo. Uradni list RS, št. 49/20.
10. Zakon o finančnem poslovanju podjetij. Uradni list RS, št. 54/99.
11. Zakon o gospodarskih družbah (ZGD-1): Uradni list RS, št. 42/06.
12. Zakon o plačilnem prometu. Uradni list RS, št. 30/02.
13. Zakon o dopolnitvi zakona o plačilnem prometu (ZPlaP-A). Uradni list RS, št. 15/03.
14. Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o interventnih ukrepih za zajezitev epidemije COVID-19 in omilitev njenih posledic za državljane in gospodarstvo (ZIUZEOP-A). Uradni list RS, št. 61/20.
15. Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (ZFPPIPP-F). Uradni list RS, št. 100/13.
16. White, M. J. (2007). Bankruptcy Reform and Credit Cards. Working Paper 13265. Cambridge: National Bureau of Economic Research. Pridobljeno na: <https://www.nber.org/papers/w13265.pdf>